

Ed.

601. Frumvarp til laga

[12. mál]

um iðnfræðslu.

(Eftir 2. umr. í Ed., 26. apríl.)

Samhljóða þskj. 12 með þessum breytingum:

4. gr. hljóðar svo:

Iðnfræðsluráð fer með framkvæmd mála, er varða iðnfræðslu og iðnfræðsluskóla, undir yfirstjórn ráðherra.

Iðnfræðsluráð hefur yfirstjórn kennslueftirlits, sér um, að gildandi lögum og fyrirmælum um iðnfræðslu sé hlýtt, og heimtar nauðsynlegar skýrslur um skólahlald og verklegt nám. Menntamálaráðuneytið getur falið iðnfræðsluráði fullnaðarafgreiðslu þeirra mála, sem ráðuneytið telur sig ekki þurfa að hafa bein afskipti af.

5. gr. hljóðar svo:

Ráðherra skipar iðnfræðsluráð til fjögurra ára í senn. Það skal skipað 9 mönnum, búsettum í Reykjavík og nágrenni. Skulu tveir þeirra vera iðnmeistarar tilnefndir af Landssambandi iðnaðarmanna, tveir iðnsveinar og einn fulltrúi iðnverkfólks tilnefndir af Alþýðusambandi Íslands, einn tilnefndur af Iðnnemasambandi Íslands, einn tilnefndur af Félagi ísl. iðnrekenda og einn tilnefndur af Sambandi iðnskóla á Íslandi. Formann skipar ráðherra án tilnefningar.

Iðnfræðsluráð fer með mál, sem greinir í lögum þessum og reglugerð, er ráðherra setur.

6. gr. hljóðar svo:

Iðnfræðsluráð skipar iðnfulltrúa, þar sem það telur þess þörf, og ákveður umdæmi þeirra.

Iðnfulltrúar skulu staðfesta námssamninga og hafa eftirlit með iðnnámi, hver í sínu umdæmi, í umboði iðnfræðsluráðs, eftir því sem segir í lögum þessum. Nánari fyrirmæli um störf iðnfulltrúa setur iðnfræðsluráð í erindisbréfi.

7. gr. hljóðar svo:

Iðnfræðsluráð skipar prófnefndir innan hvernar iðngreinar, þar sem þeirra er þörf.

Það er hlutverk prófnefnda:

1. Að vera iðnfulltrúum til aðstoðar við eftirlit með iðnnámi.
2. Að sjá um sveinspróf og dæma þau.

10. gr. hljóðar svo:

Iðnfræðsluráð skal halda uppi leiðbeiningastarfi um starfsval innan þess sviðs, sem fellur undir ákvæði þessara laga.

Iðnfræðsluráð skal í því skyni fylgjast með afkomu og atvinnuhorfum innan einstakra starfsgreina. Það skal árlega leita þar um álits hlutaðeigandi félagssamtaka.

12. gr. hljóðar svo:

Iðnskólar skulu vera einn í hverju kjördæmi landsins, þeirra er nú eru, svo og starfandi skólar með minnst 60 nemendum, er lög þessi taka gildi. Skulu skólaumdæmi vera sem hér segir:

1. Vesturlandsumdæmi: Borgarfjarðarsýsla, Akraneskaupstaður, Mýrasýsla, Snæfellsness- og Hnappadalssýsla og Dalasýsla.
2. Vestfjarðumdæmi: Barðastrandarsýsla, Vestur-Ísafjarðarsýsla, Ísafjarðarkaupstaður, Norður-Ísafjarðarsýsla og Strandasýsla.
3. Norðurlandsumdæmi vestra: Vestur-Húnavatnssýsla, Austur-Húnavatnssýsla, Skagafjarðarsýsla, Sauðárkrókskaupstaður og Siglufjarðarkaupstaður.
4. Norðurlandsumdæmi eystra: Eyjafjarðarsýsla, Akureyrarkaupstaður, Ólafsfjarðarkaupstaður, Suður-Þingeyjarsýsla, Húsavíkurkaupstaður og Norður-Þingeyjarsýsla.
5. Austurlandsumdæmi: Norður-Múlasýsla, Seyðisfjarðarkaupstaður, Suður-Múlasýsla, Neskaupstaður og Austur-Skaftafellssýsla.
6. Suðurlandsumdæmi: Vestur-Skaftafellssýsla, Vestmannaeyjakaupstaður, Rangárvallasýsla og Árnessýsla.
7. Reykjanesumdæmi: Gullbringu- og Kjósarsýsla, Hafnarfjarðarkaupstaður, Keflavíkurkaupstaður og Kópavogskaupstaður.
8. Reykjavíkurborg.

Ráðherra getur, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs, gert breytingar á skóla-
umdæmum. Ráðherra ákveður skólasetur, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs og
sýslunefnda og bæjarstjórna í hlutaðeigandi skólaumdæmi. Skal að jafnaði ákveða
skólasetur þar, sem nemendafjöldi er mestur innan hvers skólaumdæmis.

Ráðherra ákveður, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs, hvenær ákvæði 1. mgr.
komi til framkvæmda og hverjir núverandi iðnskóla skuli starfa áfram til fram-
búðar eða fyrst um sinn.

Iðnskólar veita fræðslu nemendum, sem iðnmeistarar og iðnfyrirtæki hafa tekið
til iðnnáms samkvæmt lögum þessum, og svo nemendum, er verklegt nám stunda í
verknámsskólum eða öðrum skólavinnustöðvum, eftir því sem við á og ákveðið
verður í reglugerð.

13. gr. hljóðar svo:

Stofna skal og starfrækja á vegum iðnskóla þeirra, sem um ræðir í 1. mgr. 12.
gr., eftir því sem ráðherra ákveður og fé er til þess veitt, verknámsskóla, þar sem
veitt skal fræðsla, verkleg og bókleg, um undirstöðuatriði iðnfræðslustarfs. Skal
lögð áherzla á, að nemendur öðlist staðgóða þekkingu á vélum og verkfærum,
sem um er að tefla, og efnum, sem úr er unnið, jafnframt þjálfun þeirra í starfi
á kerfisbundinn hátt.

Inntökuskilyrði í verknámsskóla skulu vera hin sömu og í iðnskóla, sbr. 22. gr.
þessara laga.

Námstími í verknámsskóla skal vera allt að einu ári, og skal kennsla miða
að undirbúningi undir iðnnám, annað tækninám og iðnstörf. Námstíma skal varið
sem næst að jöfnu milli bóknáms og verknáms. Í bóknámsgreinum skal miða við
kennslu, sem svari námsskrá 1. og 2. bekkjar iðnskóla.

Verklegt nám fer fram í vinnustofum skólanna. Í þeim greinum, þar sem nem-
endafjöldi er nægur, má miða kennsluna við einstaka iðngrein, en ella við flokk
skyldra greina.

Ráðherra skal sjá um, að verknámsskólar einbeiti sér að kennslu í tilteknum
greinum og skipti með sér verkum, eftir því sem við verður komið.

Ráðherra ákveður, hverjar verklegar greinar skuli kenna á vegum verknáms-
skóla. Í verklegu námi skulu nemendur hverrar bekkjardeildar eigi vera fleiri en 15.

Nemendur, sem lokið hafa fullnaðarprófi frá verknámsskóla, skulu eiga rétt til
styttingar á námstíma sínum, ef þeir ráðast í iðnnám hjá meistara eða iðnfyrirtæki.
Skal sú stytting svara til þess, að átta mánaða verknámsskóli stytti iðnnám sam-
kvæmt námssamningi um 12 mánuði. Skal sama regla gilda um verklegan starfs-
tíma og krafizt er til upptöku í aðra verknáms- og tækniskóla.

Ráðherra getur ákveðið, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs, að starfrækja skuli
framhaldsdeildir við verknámsskóla í einstökum iðngreinum, 6 til 10 mánuði, eftir
þörfum iðngreinanna. Í iðngreinum, þar sem erfitt er að koma við námi á vinnustað,
má á sama hátt ákveða, að námið fari að öllu leyti fram í verknámsskóla.

15. gr. hljóðar svo:

Iðnfræðsluskólar skulu vera dagskólar. Þó má kennslan fara fram að kvöldi að
nokkru leyti, er eigi verður hjá því komizt vegna kennaraskorts eða húsnæðis. Einn
fremur er iðnfræðsluskólum rétt að starfrækja kvöldnámskeið í bóklegum og verk-
legum greinum, ef henta þykir, enda komi samþykki stjórnvalda til hverju sinni.

Námskeið fyrir starfsfólk verksmiðjuiðnaðarins skulu haldin eftir nánari
ákvörðun ráðherra, að fengnum tillögum samtaka iðnrekenda og verksmiðjufólks.

18. gr. hljóðar svo:

Ráðherra setur eða skipar skólastjóra og fasta kennara iðnfræðsluskóla, að
fengnum tillögum viðkomandi skólanefndar. Skólastjóri ræður stundakennara með
samþykki skólanefndar.

Um menntun skólastjóra og kennara í almennum bóknámsgreinum gilda sömu reglur sem um skólastjóra og kennara gagnfræðaskóla, eftir því sem við getur átt.

Um menntun annarra kennara fer eftir reglum, sem ráðherra setur, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs.

Ráðherra setur skólastjórum og kennurum erindisbréf, þar sem kveða ber á um starfssvið þeirra, réttindi og skyldur.

20. gr. hljóðar svo:

Skýlt er að taka í iðnskóla til iðnnáms alla þá í umdæmi skólans, er gert hafa löglega námssamninga eða fullnægja að öðru leyti settum skilyrðum. Iðnmeistarar og iðnfyrirtæki skulu tilkynna iðnskóla, er í hlut á, þegar námssamningar eru gerðir við nýja iðnnema, og senda þá til byrjunarnáms, er það hefst næst. Einnig skal tilkynna skólastjóra, ef nemandi hættir iðnnámi.

23. gr. hljóðar svo:

Þegar meistari eða iðnfyrirtæki tekur nemanda til iðnnáms, skal gera um það námssamning í samræmi við lög þessi og reglugerðir, er settar verða samkvæmt þeim. Iðnfulltrúar skulu staðfesta námssamninga með áritun sinni, og eru þeir ógildir ella.

Nú neita iðnfulltrúar að staðfesta námssamning, og má skjóta synjun þeirra til iðnfræðsluráðs til úrskurðar. Námstími telst hafinn frá dagsetningardegi námssamnings, sem staðfestingu hefur hlotið, enda hafi nemandinn byrjað nám sitt þá.

Iðnfulltrúar skulu eftir ráðstöfun iðnfræðsluráðs hafa í höndum eyðublöð undir námssamninga og afhenda þau ókeypis.

Iðnfræðsluráð skal halda skrá um þá námssamninga, sem í gildi eru á hverjum tíma, og eiga iðnaðarmenn og aðrir rétt á að fá upplýsingar um þá, ef óskað er.

Iðnskóli, sem tekur nemanda í nám til sveinsprófs í ákveðinni grein, skal hafa sömu skyldur gagnvart honum sem um meistara væri að ræða, að svo miklu leyti sem við getur átt.

39. gr. hljóðar svo:

Það varðar sektum að:

1. Taka nemanda til náms gagnstætt ákvæðum laga þessara.
2. Brjóta gegn ákvæðum laga þessara um daglegan vinnutíma nemenda.
3. Vanrækja að láta nemanda stunda skólanám.
4. Koma ósæmilega fram við nemanda.
5. Óhlýðnast fyrirmælum iðnfulltrúa eða iðnfræðsluráðs um kennslu nemanda.

44. gr. hljóðar svo:

Ríkissjóður greiðir helming stofnkostnaðar iðnfræðsluskóla, en sveitar- og sýslusjóðir skólaumdæmis helming eftir reglum, er ráðherra setur.

Til stofnkostnaðar teljast skólahús ásamt húsnæði og kennslutækjum og svo vinnustofur ásamt vélum og áhöldum.

Í heimavistarskólum teljast íbúðir skólastjóra, kennara, nemenda og starfsfólks til skólahúsnæðis og byggingarkostnaður þeirra til stofnkostnaðar. Greiðir ríkissjóður allt að þremur fjórðu af þessum hluta stofnkostnaðar, en sveitar- og sýslusjóðir hinn hluta stofnkostnaðarins.

Sveitarfélag, þar sem iðnfræðsluskóli er, skal leggja til ókeypis nauðsynlegar lóðir fyrir skólann. Áður en hafizt er handa um byggingu iðnfræðsluskóla, eða verulegar breytingar skólahúsnæðis, skal liggja fyrir teikning, samþykkt af menntamálaráðherra.

Iðnfræðsluráð skal árlega gera tillögur til ráðuneytisins um húsagerð og aðrar framkvæmdir á vegum iðnfræðsluskóla svo og um skiptingu þess fjár, sem veitt er til byggingar iðnfræðsluskóla, kaup á vélum og öðrum búnaði.

45. gr. hljóðar svo:

Ríkissjóður greiðir laun skólastjóra iðnfræðsluskóla og fastra kennara, svo og styrk til stundakennslu, hlutfallslega fyrir þá nemendur, sem umfram eru þá tólu, sem ætluð er föstum kennurum.

Annar rekstrarkostnaður greiðist af sömu aðiljum sem stofnkostnaður og í sömu hlutföllum.

Ráðherra ákveður skólagjöld í iðnskólum og meistaraskólum svo og þátttöku nemenda í verknámsskólum í efniskostnaði, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs. Gjöld þessi og svo hreinar tekjur af skólaverkstæðum og skólavinnustofum koma til frádráttar rekstrarkostnaði, áður en honum er skipt.

48. gr. hljóðar svo:

Ráðherra setur reglugerðir samkvæmt lögum þessum, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs.